

прислівника *beaucoup* та його багатофункціональність часто зумовлені почуттями та прагматичними потребами мовця. Очевидно, що прислівник у світлі наших досліджень виявляє тенденцію до сполучуваності з іншими прислівниками та прийменниками подібної природи на зразок: *mais, pas, peu*, які пройшли процес лексикалізації та стали дискурсивними маркерами з різними значеннями.

Література:

1. Рычкова Л. В. Проблема састанных аб'екта у корпусах славянскімоу і лінгвістычных базах дадзеных // Мовознаўства. Літэратура. Культуралогія. Фалькларыстыка. ХНІ Міжнародны з'езд славыстау. Доклады беларускай дзлегфцый. – Мінськ, 2003. – С. 184–195.
2. Bilger, M. & Tyne, H. Speaking style and oral text construction in second language French. In *Le français parlé au XXIe siècle: Normes et variations dans les discours et en interaction*, M. Abecassis et al. (eds), Paris, L'Harmattan, 2008. – p. 173–190.
3. Sinclair J. *Corpus, Concordance, Collocation*. – Oxford: Oxford University Press, 1991. – 200 p.
4. Y. Delatour, D. Jennepin, M. Léon-Dufour, B. Teyssier. *Nouvelle Grammaire du Français*, Hachette 2004, p. 256–367.
5. Vermeire Antoine R. *Intensifying Adverbs [Microform]: A Syntactic, Semantic and Lexical Study of Fifteen Degree Intensifiers, Based on an Analysis of Two Computer Corporuses of Modern English / Antoine R. Vermeire*. – Boston Spa: The British Library, Document Supply Centre, 1979. – 128 p.
6. Veronis Jean and Nancy Ide. *La Structure des Dictionnaires Electroniques: TEI and TLF. Colloque sur l'informatisation du Tresor de la Langue Francaise*. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: https://www.u-picardie.fr/LESCLaP/reu/reyc_biblio.pdf
7. *Frantext Moyen Français* [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://www.google.com.ua/webhp>

УДК 811.112'2:373.7.

I. I. Передерій,

Сумський державний педагогічний університет ім. А.С.Макаренка, м. Суми

КЛАСИФІКАЦІЯ ФРАЗЕОЛОГІЧНИХ ОДИНИЦЬ З ЗООНІМНИМ КОМПОНЕНТОМ У НІМЕЦЬКІЙ МОВІ

Стаття присвячена розгляду різних підходів до класифікації й опису фразеологічних одиниць німецької мови з зоонімним компонентом в наявних дослідженнях. Звернено увагу на окремі характеристики фразеологічних одиниць із зоонімним компонентом, описано різні підходи до класифікації досліджуваних фразеологізмів, а також проаналізовано зоокомпоненти німецької мови. Робиться висновок про необхідність подальшого дослідження шляхів і способів утворення зоонімних фразеологічних одиниць та їх характеристик в німецькій мові.

Ключові слова: фразеологія, фразеологічні одиниці з зоонімним компонентом, символи, зоосема, зоонім, стереотип, концепт.

КЛАССИФИКАЦИЯ ФРАЗЕОЛОГИЧЕСКИХ ЕДИНИЦ С КОМПОНЕНТОМ-ЗООНИМОМ В НЕМЕЦКОМ ЯЗЫКЕ

Статья посвящена рассмотрению различных подходов к классификации и описанию фразеологических единиц немецкого языка с компонентом-зоонимом в имеющихся исследованиях. Обращено внимание на отдельные характеристики фразеологических единиц с компонентом-зоонимом, описаны различные подходы к классификации исследуемых фразеологизмов, а также проанализированы зоокомпоненты немецкого языка. Делается вывод о необходимости дальнейшего исследования путей и способов образования зоонимных фразеологических единиц и их характеристик в немецком языке.

Ключевые слова: фразеология, фразеологические единицы с компонентом-зоонимом, символы, зоосема, зооним, стереотип, концепт.

CLASSIFICATION OF THE PHRASEOLOGICAL UNITS WITH ZOONYM COMPONENT IN THE GERMAN LANGUAGE

The article is devoted to the investigation of the peculiarities of the German phraseology with zoonym component. The studying of this problem is fulfilling by the subject classification of the phraseology and by the investigation phraseology synonyms and variants with zoonym component in the modern German language. We also proposed the possibly classification of the studied idioms, they are divided into six groups: zoophraseology, ornitophraseology, etnomophraseology, ihtiphraseology, reptiliphraseology, amfibiophraseology. Zoophraseology and ornitophraseology is divided into the phraseology with the names of the wild animals and phraseology with the names of the domestic animals. There are some theoretic problems of the phraseology, which have their choosing in the article, for example it is actual for the identification methods of the phraseology and proverbs in the modern German language. The article considers different approaches to the classification and description of phraseological units of the German language with zoonym component in existing studies. Attention was drawn to the individual characteristics of phraseological units with zoonym component and description of the different approaches to the classification of the studied idioms, and analyzed zoonym component of the German language. The paper sums up the necessity of further study and description of phraseological units and their characteristics in the German language.

Key words: phraseology, phraseological units with zoonym component, symbols, zooseme, zoonym, stereotype, concept.

Постановка проблеми. Фразеологічний компонент будь-якої сучасної мови великий і різноманітний, і кожен аспект його дослідження, безумовно, заслуговує на належну увагу. Останнім часом у лінгвістиці дослідження національної специфіки семантичних особливостей фразеологічних систем тих чи інших мов набувають все більшого поширення. Слід зазначити, що особлива увага приділяється взаємозв'язку фразеологізмів з мовними картинами світу та культурами народів. Більшість дослідників у цьому руслі намагаються вибрати якусь певну тематичну групу сталих виразів у відповідності до домінуючого компоненту фразеологізму, щоб охарактеризувати тип мотивації та етнонаціональні особливості фразеологічного пласту цієї групи.

Актуальність нашого дослідження зумовлена тим, що попри значну кількість наукових робіт у галузі німецької фразеології, на сьогодні залишаються недостатньо вивченими ФО з точки зору особливостей їх національно-культурного змісту. Вибір такого ракурсу дослідження обумовлений необхідністю вивчення різних способів вираження культурних цінностей та культурних асоціацій носіїв мови за допомогою зоокомпонентів. Дослідження фразеологізмів із зоокомпонентами в семантичному й етнокультурологічному аспектах зумовлене потребою з'ясувати механізм творення фразеологічних одиниць із зооморфізмами, встановити специфіку символічного змісту та його вплив на семантику фраземи.

Тому, вважаємо необхідним в даній роботі проаналізувати та описати різні підходи до класифікації фразеологічних одиниць німецької мови з зоонімним компонентом. Сподіваємося, що це допоможе краще розуміти та використовувати фразеологічні одиниці в мові та розкриє ширші можливості для вивчення зоонімного компоненту та його особливостей в німецькій мові та культурі.

Аналіз актуальних досліджень. Зоофрази, як одна з найчисленніших груп фразеологічного фонду, відображають багатомісний спостереження людини за зовнішніми ознаками та поведінкою тварин, що становлять культурно-інформаційний фонд мови. Мовній концептуалізації тваринного світу в німецькій фразеосистемі характерні процеси переважно антропоморфної аналогізації предметного світу у свідомості людини, ґрунтовані на використанні знань про ознаки, поведінку тварин, зв'язок їх із людиною, а також на аксіологічних та емотивних стереотипах етносвідомості.

Незважаючи на широку лінгвістичну продуктивність зооморфізмів, є лише невелика кількість робіт, у яких простежено використання висловлювань із назвами тварин. У цих наукових розвідках найчастіше проаналізовано дослідження: 1) присвячені вивченню конотативних значень зоонімів (В. І. Жельвіс, С. О. Гутман, П. О. Литвин, К. М. Гюльмянд, О. О. Корнілов); 2) об'єктом яких є вивчення зоонімів як складових компонентів фразеологізмів у ідеографічному аспекті (С. В. Белкіна, Г. М. Добролюбова, А. І. Кузнецова, Д. Т. Мальцева, Н. Д. Петрова, О. О. Селіванова, Д. В. Ужченко); 3) об'єктом яких є класифікація фразеологізмів із компонентом-зоонімом на окремі групи відповідно до назви тварини (І. О. Голубовська, О. П. Левченко, О. Г. Назарян).

Тож фразеологізми, до складу яких входять назви тварин, викликають значний науковий інтерес не лише у слов'янській лінгвістиці. Так, наприклад, Б. М. Ажнюк досліджував зооніми на матеріалі англійської мови, А. Т. Назарян – на матеріалі французької мови, О. А. Корман – на іспанському матеріалі, І. Л. Покровська, В. О. Гордлевський та Й. Буоккулту – у контексті турецької мови, В. М. Лемська здійснила порівняльне дослідження турецьких та англійських ФО, Д. О. Добровольський займається вивченням особливостей ФО німецької мови.

Метою статті є аналіз та опис різних підходів до вивчення класифікації зоонімного компоненту фразеологічних одиниць німецької мови.

Виклад основного матеріалу. Фразеологізми, у співвідношенні з реаліями тваринного світу, дослідники називають по-різному: «фразеологічні одиниці з анімалістичним компонентом» (В. М. Мокієнко), «фразеологічні одиниці з зооморфізмами» (С. О. Гутман, П. О. Литвин), «фразеологія живої природи» (Н. Д. Петрова), «зоофразеологія» і «зоофразеологізми» (Д. В. Ужченко), «зоосемічні фразеологічні одиниці», «фразеологізми із зоосемізмами» (І. О. Голубовська), «фразеологічні одиниці з зоосемічним компонентом», «зоосемічна фразеологія» (А. Семотюк), «фразеологічні одиниці з анімалістичним компонентом» (В. Бойко).

Розгалуженість фразеологічної системи, зокрема варіантність фразеологічних одиниць, сформованих упродовж історичного розвитку, з одного боку, свідчить про їхню семантичну «гнучкість» (ідеться про здатність образу набувати найрізноманітніших форм, різної внутрішньої форми в різноманітних етнокультурах), з іншого – ускладнюють системний опис фразеологічного корпусу, не дають змоги бачити первинної, інваріантної фразеосхеми за величезною кількістю фразеологічних репрезентантів [6, с. 295].

У семантиці етнокультурного контексту завжди присутній символізм, який у мовному середовищі перебуває у прихованому стані та, власне, активізується в говірковому мовленні в переносно-метафоричних образах, якими і є фразеологічні одиниці. Аналіз фразеологічної символіки засвідчує, що фразеологічний символ може відповідати структурним частинам різних концептів. Доведено, що фразеосимволіка навіть близькоспоріднених мов має значні етномарковані масиви, а звідси випливає, що й концептам притаманна національна специфіка [2, с. 242].

Фразеосистема німецької мови містить значний корпус одиниць, в основі яких лежать відомі назви тварин, які виступають засобом образної характеристики людини, набуваючи при цьому різної символіки. Окремі тварини стали уособленням тієї чи тієї риси характеру людини.

У дослідників фразеологічного складу досліджуваної мови є безліч думок про те, що таке фразеологізм, причому спостерігається різниця у поглядах на те, який склад таких одиниць у кожній з мов. Найбільш відомі класифікації фразеологізмів Є. Агріколи, І. І. Чернишової, А. Роткегель, Г. Л. Пермякова. Автори по-різному визначають віднесені до фразеологізмів різних груп словосполучень і ступінь стійкості словосполучень. Так, наприклад, Г. Л. Пермяков до складу фразеологізмів включає прислів'я, приказки, крилаті слова, афоризми [4]; а Є. Агрікола до фразеологізмів відносить прості фразеологічні сполучення, фразеологічні єдності та ідіоми [8].

Тео Шиппан у книзі «Лексикологія сучасної німецької мови» за фразеологізмом розуміє «сталу єдність, що складається більш ніж з одного слова». Основна сфера фразеологічного складу мови характеризується його відтворюваністю, стійкістю, лексикалізацією, ідеомагічністю [11].

Вольфганг Фляйшер також в якості основних критеріїв фразеологічності виділяє лексикалізацію і ідеомагізацію, як, наприклад, у словосполученнях: *in Bausch und Bogen, klipp und klar, für jmdn. durch Feuer gehen*, які сприймаються лише як фразеологічні єдності. Далі, у фразеологічних зворотах, типу: *mit Mann und Maus* неможлива заміна одного з конститuentів іншим словом, як наприклад: *mit Frau und Maus, ohne Mann und Maus*; тому значення даного фразеологізму «*mit allen*» не може бути витлумачено з значень «*Mann*» або «*Maus*». Однак, як зазначає В. Фляйшер, не всім фразеологізмам притаманні перелічені ознаки; у деяких фразеологізмів спостерігається стійка тенденція до вільних словосполучень: *Antwort geben, Fragen stellen, Zweifel hegen*. В. Фляйшер розглядає фразеологізми і з точки зору синтаксису. Вони являють собою: а) непередикативні словосполучення, наприклад: *zwischen Tür und Angel; die Flinte ins Korn werfen*; б) стійкі передикативні конструкції, напр.: *Ihn sticht der Hafer*; в) стійкі пропозиції, напр.: *Da beißt die Maus keinen Faden ab* [10].

Зустрічаються різні класифікації фразеологічних одиниць. Найбільш традиційною є класифікація В. В. Виноградова, який поділяє ФО на три види: фразеологічні зрощення, фразеологічні єдності і фразеологічні сполучення [1]. Досить відома також етимологічна, стилістична та семантична класифікації.

Етимологічна класифікація передбачає угруповання фразеологічних одиниць за ознакою їх походження. На жаль, вагомим робіт, спеціально присвячених такій класифікації німецьких фразеологізмів, на даний час немає ні у закордонній, ні у вітчизняній лінгвістичній літературі. Деяку спробу дати етимологічну класифікацію англійських ідіом можна розглянути у книзі Л. П. Сміта «Слова і ідіоми». [5]

Стилістична класифікація пояснюється за допомогою перифраза й синонімів і супроводжуються зазначенням на стиль їх споживання. Н. М. Шанский виділяє такі групи фразеологічних зворотів із погляду на їх стилістичні якості [7]: 1. Міжстильові звороти; 2. Розмовно-побутові звороти; 3. Книжкові звороти; 4. Архаїзми; 5. Історизми.

Стилістична диференціація фразеологізмів включає оціночно-емоційно-експресивні особливості, що розвиваються ними (фразеологізмами) унаслідок їх пріоритетного та навіть виняткового вживання у тих, чи інших системах і областях людського спілкування.

Міжстильові фразеологічні звороти – це стійкі поєднання слів, які є досить відомими, вживаються та переважають у всіх стилях мови.

Розмовно-побутові фразеологічні звороти – це стійкі поєднання слів, переважно чи винятково вжиті в мовленні. Вони мають образний характер і відрізняються експресивно-стильовим забарвленням (лайливим, іронічним, презирливим, жартівливим тощо).

Книжкові фразеологічні звороти – це стійкі поєднання слів, переважно чи винятково вжиті в письмовій промові. Вони відрізняються сферою вживання (письмова мова) і підвищеним експресивно-стильовим забарвленням (книжковим, урочистим, поетичним та інших).

Фразеологічні історизми – це фразеологічні звороти, що вийшли з активного вживання у зв'язку з втратою відповідного явища дійсності.

Фразеологічні архаїзми – це фразеологічні звороти, що вийшли з активного вживання в зв'язку з витісненням їх іншими стійкими поєднаннями чи окремими словами, які виявилися більш зручними для висловлення відповідних понять.

Семантичну класифікацію фактично можна проводити в двох напрямках. По-перше, за ознаками кола понять, які висловлюють фразеологічні одиниці. По-друге за семантичними ознаками як фразеологічних одиниць так і слів. Семантична класифікація наявна у великому словнику В.Мюллера. Таку семантичну класифікацію, яка є власне лінгвістичною, можна використовувати під час упорядкування різних лексикографічних робіт (довідників, фразеологічних словників тощо).

Ми пропонуємо таку класифікацію фразеологізмів з зоонімним компонентом – власне класифікація фразеологізмів з компонентами тваринними: тварина, птах, риба, комаха, видовими назвами тварин відповідно до наведених нижче груп, назвами частин тіла тварин, – зоопартонімами, що беруть активну участь в утворенні фразеологічного складу мови.

Фразеологізми з зоонімним компонентом варто, на нашу думку, розподілити на шість окремих груп, а деякі з груп – ще й на окремі підгрупи. Дану класифікацію можна зобразити таким чином:

1. Власне зоофразеологізми:

1.1. Фразеологізми з назвами диких тварин (schlau wie ein Fuchs – хитрий як лисиця, hungrig wie ein Bär – голодний як вовк, böse wie ein Wolf – злий, як собака, ein Wolf im Schlafpelz – вовк в овечій шкурі, Die Arbeit ist kein Hase, läuft nicht in den Wald – робота не вовк, в ліс не втече).

1.2. Фразеологізми з назвами свійських тварин (stark wie ein Pferd – сильний як кінь, störrisch wie ein Esel – впертий як осел, dastehen wie die Kuh vorm neuen Tor – втупитися як баран на нові ворота, Perlen vor die Säue werfen – метати бісер перед свинями, Die Katze läßt das Mäusen nicht – як вовка не годуй, він все в ліс дивиться, Wer sich zur Kuh macht, der wird gemolken – з вовками жити – по вовчому вити, Die Katze weiß, wo sie genascht hat – букв.: Кішка знає, де вона поласувала, Wer keine Kuh hat, muß die Katze melken – букв.: не маючи корови змушений доїти кішку або ж на безриб'ї і рак риба, die Katze im Sack kaufen – купувати kota в мішку).

2. Орнітофразеологізми:

2.1. Фразеологізми з назвами диких птахів (schwarz wie ein Rabe – чорний як ворон, schwätzt wie eine Elster – тріщить як сорока, essen wie ein Spatz – є як горобець, Ein alter Rabe krächzt nicht ohne Grund – старий ворон не каркне задарма, Lehre nicht die Fische schwimmen und die Tauben fliegen – букв.: Не вчи риби плавати, а голубів літати, Man soll nicht mit Kanonen auf Spatzen schießen. – з гармати по горобцях не стріляють, Die gebratenen Tauben fliegen einem nicht ins Maul – без праці не виймеш і рибку зі ставка (букв.: Смажені голуби самі в рот не влетять), das schwarze Schaff, ein weißer Rabe – біла ворона).

2.2. Фразеологізми з назвами домашніх птахів (das erste Huhn bekommt das erste Korn – рання пташка дзьобик чистить; jemandem den roten Hahn aufs Dach setzen – пустити червоного півня (влаштувати пожежу, підпалювати що-небудь).

3. Ентомофразеологізми:

3.1. Фразеологізми з видовими назвами комах (Besser eine Mücke auf der Suppe als gar kein Fett – краще комар в супі, ніж зовсім без жиру, Wenn grosse Spinnen herumkriechen, kommt binnen drei Tagen Regen – якщо повзають великі павуки – буде дощ, Alte Bienen geben wenig Honig – старі бджоли дають мало меду).

4. Іхтіофразеологізми (schwimmt wie ein Fisch – плаває як риба, glatt wie ein Aal – слизкий як вугор).

5. Рептиліофразеологізми (Die Schlange ist bunt, aber sie hat ein scharfes Gift – змія хоч і кольорова, а яд має).

6. Амфібіофразеологізми (rot wie ein Krebs – червоний як рак).

Класифікація дозволяє зробити висновок, що фразеологічні одиниці відіграють істотну роль в акті комунікації. Опанувати фразеологію іноземної мови – значить домогтися високого рівня володіння мовою, тому що фразеологія є одним з найбільш складних аспектів вивчення іноземної мови. Для людини, що вивчає іноземну мову, фразеологізми чужої мови завжди представляють значні труднощі, особливо в тому випадку, якщо в рідній мові комуніканта немає аналогічної за образом і значенням фразеологічної одиниці.

Висновки. Отже, нами було розглянуто різні підходи до класифікації й опису фразеологічних одиниць німецької мови з зоонімним компонентом. Ми також запропонували власну класифікацію досліджуваних фразеологізмів, за якою вони поділяються на шість груп відповідно до варіантності того чи іншого компоненту. Найбільшої уваги заслуговують фразеологізми, у яких варіюється назва тварини, оскільки таким чином виявляється національна специфіка мислення німецького етносу. Досить часто зооніми, що варіюються, є синонімічними між собою, випадки ж, коли зооніми не є синонімами, а назвами абсолютно різних тварин свідчать про різне сприйняття одно і того ж явища суспільного життя та відмінні, самобутні асоціації німецького народу. Вважаємо, що існує потреба в подальших дослідженнях шляхів і способів утворення зоонімних фразеологічних одиниць та їх характеристик в німецькій мові, адже зоофразеологія являє собою численну, активно функціонуючу фразеологічну групу, яку потрібно постійно вивчати й досліджувати.

Література:

1. Виноградов В. В. Про основні типи фразеологічних одиниць на російській мові // Академік О. А. Шахматов (1864–1920): [Сб. У розділі ст.] / Під. Ред. С. П. Обнорського. – М.–Л., 1974(а). – 154 с.
2. Левченко О. П. Символи у фразеологічних системах української та російської мов: лінгвокультурологічний аспект : дис. ... д-ра філол. наук : 10.02.01 – українська мова, 10.02.02 – російська мова. – К., 2007. – 242 с.
3. Німецько-український фразеологічний словник : У 2 т. / Уклад.: В. І. Гавриш, О. П. Пророченко. – К. : Рад. шк., 1981. – Т. 1: А-К. – 416 с., Т. 2: L-Z. – 382 с.
4. Пермяков Г. Л. 300 загальноновживаних російських прислів'їв та приказок / Г. Л. Пермяков. – М. : Рос. яз., 1985. – 387 с.
5. Савицька С. М. Фразеологічні одиниці з модальним значенням в сучасній англійській мові / С. М. Савицька. – Київ, 1961. – 132 с.
6. Ужченко Д. Східноукраїнські зоофразеологічні репрезентанти структурно-семантичних моделей / Д. Ужченко // Діалектологічні студії. 4: Школи, постаті, проблеми. – Львів : Ін-тут українознавства ім. І. Крип'якевича, 2004. – 568 с.

7. Шанский М. М. Основні властивості і прийоми стилістичного використання фразеологічних обортів за російській мові / М. М. Шанський. – 1957. – 176 с.
8. Agricola, E. Semantische Relationen im Text und im System. 3. Aufl. Halle, 1975. – 243 S.
9. Duden Deutsches Universalwörterbuch. – Mannheim-Leipzig-Wien-Zürich : udenverlag. – 1989. – 1816 S.
10. Fleischer, W. Phraseologie der deutschen Gegenwartssprache. – 2., Durchges. und erg. Aufl. – Tübingen : Niemeyer, 1997. – 231 S.
11. Schippan, T. Lexikologie der deutschen Gegenwartssprache. – Tübingen : Niemeyer, 1992. – 284 S.

УДК 811.214.21'373.7

В. Г. Перішко,

Київський національний університет імені Тараса Шевченка, м. Київ

І. В. Перішко,

Рівненський державний гуманітарний університет

ХАРАКТЕРНІ ОСОБЛИВОСТІ ФРАЗЕОЛОГІЧНИХ ОДИНИЦЬ ТА ПРОБЛЕМА ЇХ ДИФЕРЕНЦІАЦІЇ (НА МАТЕРІАЛІ МОВИ ГІНДІ)

Стаття присвячена проблемі диференціації фразеологічних одиниць і їх відмінності від вільних словосполучень та слів на прикладі фразеологізмів мови гінді. Розглянуто також характерні особливості фразеологічних одиниць.

Ключові слова: фразеологічна одиниця, словосполучення, стійкі сполучення, характерні особливості фразеологізмів, фразеологізми гінді.

ХАРАКТЕРНЫЕ ОСОБЕННОСТИ ФРАЗЕОЛОГИЧЕСКИХ ЕДИНИЦ И ПРОБЛЕМА ИХ ДИФФЕРЕНЦИАЦИИ (НА МАТЕРИАЛЕ ЯЗЫКА ХИНДИ)

Данная статья посвящена проблеме дифференциации фразеологических единиц и их отличия от свободных словосочетаний и слов на примере фразеологизмов языка хинди. Рассмотрены также характерные особенности фразеологических единиц.

Ключевые слова: фразеологическая единица, словосочетание, устойчивые сочетания, характерные особенности фразеологизмов, фразеологизмы хинди.

CHARACTERISTICS OF PHRASEOLOGICAL UNITS AND THE PROBLEM OF THEIR DIFFERENTIATION (WITH EXAMPLES IN HINDI)

The article deals with the problem of differentiation idioms and their differences to free phrases and words with examples of phraseological units in Hindi. The characteristics of idioms are considered. The issue of the article is differentiation of a phraseological unit as a complex entity. Theoretical research in phraseology demonstrates that a phraseological unit is more complicated entity than a word or phrase. The characteristic features of a phraseological unit are its reproducibility, integrity and indivisibility. In modern literary Hindi there are many fixed word combinations and their semantics is not based on the meaning of words, their components. Word combinations are considered as the basis for the formation of idioms, as only some of these combinations that differ lexical indivisibility, can be phraseological units. The conclusion has been drawn that all the phrases can be divided into normal, which are not related to phraseology and indivisible lexical – phraseological units. Phraseological units should be distinguished from lexical, syntactically indivisible phrases.

Key words: phraseological unit, word combination, fixed combinations, characteristic phraseology, Hindi phraseological units.

Проблематика цієї статті представлена питанням диференціації фразеологічної одиниці як складного утворення.

Актуальність дослідження зумовлена тим фактом, що характерні особливості фразеологічних одиниць та їх відмінність від вільного словосполучення, зокрема у мові гінді, мало вивчені.

Фразеологічна одиниця, її основні ознаки та особливості вживання неодноразово ставали об'єктом лінгвістичних досліджень (В. В. Виноградов, М. Шанський, О. О. Тараненко, Д. Х. Баранник, В. М. Мокієнко, В. Г. Костомаров, Б. О. Коваленко, І. О. Соболева, А. А. Смерчко, М. О. Алексєєнко, Б. М. Ажнюк, О. А. Стишов та ін.).

Теоретичні дослідження в галузі фразеології переконливо демонструють, що фразеологічна одиниця є складнішим утворенням, ніж слово або змінне словосполучення. І. Р. Гальперін називає фразеологічні одиниці «поєднанням слів, в яких значення цілого домінує над значенням складових частин або, іншими словами, значення цілого передане не зовсім точно, а іноді і зовсім не передається сумою складових частин» [1, с. 169].

Значення фразеологізму, відоме носіям мови, не завжди можливо зрозуміти через значення його складових. Даний факт викликає труднощі адекватного сприйняття, розуміння і перекладу фразеологічної одиниці. У самому фразеологічному значенні є дві сторони: план змісту і план вираження, тобто матеріальна оболонка фразеологічної одиниці. Отже, двосторонній характер значення фразеологізму поєднує його зміст і форму.

У наявних роботах (Л.П. Сміт, Р. Мун та інші) не досліджуються такі фундаментальні питання, як науково обґрунтовані критерії виокремлення фразеологічних одиниць, співвідношення фразеологізмів і слів, системність фразеології та ін.

Деякі дослідники (І.В. Арнольд, В.Н. Телія, Н.М. Шанський, Л. П. Сміт та інші) відносять до складу фразеології всі стійкі сполучення, інші (А.І.Смирницький, О.В. Кунін, М.М. Амосова та інші) – тільки певні групи. Разом з тим залишається суперечливим питання про включення до складу фразеологізмів сполучень, утворених за типовою моделлю із зв'язаним значенням слів, а також про її відмінність від вільного словосполучення та слова. На думку О.Г. Ульциферова основними питаннями, пов'язаними з фразеологічною системою сучасної літературної мови гінді, є: 1) дослідження семантичних і граматичних особливостей фразеологічних одиниць, які дозволяють відмежовувати їх від а) вільних словосполучень (लाल रंग «червона фарба» і लाल पगड़ी «червоний тюрбан», тобто «поліцейський») і б) стійких сполучень हरी खादी «зелені добрива», कष्ट देना «спричиняти труднощі»); 2) виявлення основних типів фразеологічних одиниць і принципів їх розмежування між собою; 3) встановлення джерел поповнення та способів розвитку фразеологічних одиниць; 4) характеристика фразеологічних одиниць з точки зору їх належності до різних стилів мови [4, с. 55].

Наша стаття присвячується проблемі диференціації фразеологічних одиниць і їх відмінності від вільних словосполучень та слів на прикладах мови гінді.

Характерні особливості фразеологічної одиниці – її відтворюваність, цілісність і неподільність. Фразеологічні одиниці не створюються в конкретному акті мовлення, а відтворюються в готовому вигляді. Стійкість їх структури обумовлює